

Finspångs kommun
kommun@finspang.se

2018-12-14
1 (20)
Dnr-2018:6316

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Nyhemsskolan F-6 i Finspångs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Nyhemsskolan F-6 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men lämnar framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Nyhemsskolan F-6 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn planerar för hur skolans arbets- och förhållningssätt ska efterlevas och följer upp hur de ger avtryck i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att utveckla undervisningen så att samtliga elever erbjuds utmanande innehåll i undervisningen utifrån deras individuella behov och förutsättningar

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att stärka ledarskapet i klassrummet och arbeta fram gemensamma strategier för att upprätthålla studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att alla lärare deltar i arbetet att säkerställa en likvärdig bedömning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 17 juni 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till

skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till,

Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:6316) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9, 10 och 34 §§, 4 kap. 4–7 §§ skollagen, förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att det finns olika metoder för att följa upp verksamhetens resultat kring kunskaper och värdegrundsarbete. Undervisningens genomförande och förutsättningar följs upp. Vid skolan förekommer även vissa riktade insatser kring jämställdhetsfrågor. Det finns förutsättningar för samverkan och kollegialt lärande genom olika grupper och forum vid skolan och i nätverk i kommunen. Av granskningen framkommer dock att det trots de gemensamma arbets- och förhållningssätt som finns saknas en samsyn kring hur dessa ska följas.

Rektorn berättar att det har gjorts insatser för att bland annat skapa metoder för uppföljning och utvärdering av verksamheten. Vid tiden för höstlovet, varje år, genomförs kunskapsanalyser i arbetslag, elevhälsan samt ledningsgruppen. I dessa analyser uppmärksammas tendenser i verksamheten samt vilka utvecklingsbehov som finns. Elevhälsan berättar att det två gånger per läsår genomförs uppföljning av samtliga elever och klasser. Elevhälsan berättar också att resultaten på de nationella proven analyseras. Utifrån resultaten på de nationella proven samt diskussioner har bland annat undervisningsgrupperna omorganiserats och ett nytt läromedel har införskaffats. Lärarna beskriver att eleverna lyckades sämre med textbaserade matematikuppgifter och att de som ett led av detta har ökat andelen textbaserade matematikuppgifter i undervisningen.

Rektorn berättar att de beslut om utvecklingsarbete som fattas utgår från den bild rektorn får av verksamheten genom de analyser som görs samt genom den information rektorn får genom de möten och forum som finns i verksamheten. Rektorn beskriver att ett projekt kring lärmiljöer pågått under en tid utifrån att elever missgynnats av traditionella undervisningsmetoder och lokaler.

Rektorn beskriver att omorganisationen från klassläraresystem till ämnesläraresystem bland annat var en följd av en tids låga kunskapsresultat. Den nya organisationen har dock ännu inte följts upp och utvärderats annat än i samtal med personal, men rektorns bild är att elevernas kunskapsresultat förbättrats av omorganisationen. En annan insats utifrån signaler om stora variationer i undervisningen mellan olika lärare är en genomförd satsning för kollegialt lärande och fortbildning. Lärarna beskriver att de deltagit på varandras lektioner och att lektionsobservationer har genomförts av rektorn och specialpedagogen. Utifrån dessa besök har sedan undervisningen diskuterats. Lärarna menar även att den resurspedagog de har i sina klasser till stor del fungerar som stöd för lärarna kring undervisningen.

Det gemensamma arbetet kring trygghet och studiero samt värdegrundsarbetet på skolan följs bland annat upp genom en elevenkät. Lärarna beskriver vidare att det årligen genomförs analyser kring trygghet och studiero och att det genomförts insatser utifrån, exempelvis, elevenkätens resultat. Av intervju med elevhälsan framkommer att trygghetsgruppen tidigare följde upp statistik kring kränkingsärenden för att söka tendenser. Det finns en aktuell plan mot diskriminering och kränkande behandling på skolan berättar rektorn men tidigare insatser och dess effekt följs inte upp i den. Av intervju med elevhälsan framkommer att det under hösten inte genomförts några utvärderingar eller analyser av situationen i syfte att komma fram till vilka insatser som krävs. Lärarna berättar att rektorn under sin tid som rektor följt upp verksamheten och beslutat om insatser utifrån de behov som framkommit. Dock uppger även lärarna att det under innevarande termin inte skett några uppföljningar eller insatser i syfte att göra något åt den situation som rått.

Vid skolan förekommer olika insatser inom jämställdhetsarbetet, bland annat har elevhälsan jämställdhet som en stående punkt vid arbetsplatsträffar, det finns en person med särskilt uppdrag att arbeta med jämställdhet på skolan och lärarna ingår i ett utvecklingsprojekt kring jämställdhet. Rektorn berättar att det genomförts vissa insatser för att skapa en mer likvärdig situation för pojkar och flickor. Lärare använder sig bland annat av talpinnar när de fördelar ordet i klassrummet för att skapa lika förutsättningar för pojkar och flickor. I ett arbetslag beskriver lärarna att diskussioner kring jämställdhet skapat en större medvetenhet hos lärarna hur de bemöter eleverna. Rektorn beskriver också att det i en specifik klass har genomförts observationer utifrån

att pojkarna kände sig orättvist behandlade. Det har, enligt lärarna, även diskuterats insatser för att stärka pojkars läsning och det har även sökts medel för detta. Någon analys av resultat eller förutsättningar på skolan utifrån ett jämställdhetsperspektiv har inte genomförts enligt rektorn och lärarna. Därmed har heller inga direkta insatser för att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet har samma förutsättningar att lära och utvecklas gjorts.

Det finns en tydlig organisation kring samverkan och rektorn ger förutsättningar för lärande i kollegiet. Rektorn har initierat flera forum och grupper som tagits fram i syfte att följa upp och utveckla verksamheten. Exempel på forum för uppföljning och utveckling är arbetsplatsträffar, arbetslag, ämneslag, bedömningskonferenser och ledningsgrupp. Elevhälsan beskriver att arbetet i arbetslagen blivit bättre samt att lärarna aktivt nyttjar den konsultation som elevhälsan erbjuder. Det finns även en personalhandbok där arbets- och förhållningssätt finns beskrivet i syfte att skapa likvärdighet och underlätta för ny personal. Lärarna beskriver att rektorn fungerat bra som pedagogisk ledare sedan hen började på skolan. Lärarna uppger att rektorn satt upp tydliga mål, drivit utvecklingsarbetet på skolan och lyckats inspirera personalen. Samtidigt framkommer av intervju med lärare och elevhälsan att rektorn inte följt upp arbetslag och elevhälsans arbete eller hur de omorganisationer som genomförts har fungerat så som övergången från klasslärare till ämneslärare. Lärarna berättar vidare att de förändringar som skett snarare skett utifrån protester och signaler från personalen än utifrån uppföljningar och analyser av verksamheten. Elevhälsan beskriver uppföljningar som gjorts samt förändringsarbete som skett utifrån uppföljningarna men menar att styrkan på skolan snarare ligger i att initiera nya projekt än att utvärdera och följa upp insatserna.

Det framgår också av utredningen att det trots gemensamma dokument och rutiner inte finns en samsyn kring skolans arbets- och förhållningssätt bland lärarna. Det skiljer sig åt mellan olika grupper och lärare hur man ser på skolans arbets- och förhållningssätt samt roller och ansvar och det följs inte upp hur skolans arbets- och förhållningssätt ger avtryck i undervisningen.

Lärarna i ett arbetslag beskriver att de sedan terminsstart kunnat förbättra sitt samarbete och fått bättre förutsättningar att lära av varandra och tillsammans utveckla undervisningen då de delar arbetsrum, har samma arbetstidsavtal samt går gemensamma kurser. I det andra lärarlaget beskrivs också arbetsmetoder och hjälpmedel så som digitala läromedel som områden lärarna samverkar kring. Det framkommer dock en mer splittrad syn på skolans arbets- och förhållningssätt hur de ska tillämpas och hur bundna lärarna är vid att följa dessa. Eleverna beskriver att samtidigt som vissa lärare använder metoder så som att gå igenom dagen på tavlan på

morgonen så har andra lärare uttryckligen sagt att de inte ägnar sig åt sådant. Några lärare ringer hem direkt om en elev missköter sig medan andra lärare istället uppmanar de övriga eleverna att ignorera dem som stör.

Att rektorn till stor del varit frånvarande under höstterminen har ytterligare bidragit till att gemensamma arbets- och förhållningssätt, roller och mandat samt arbete för utveckling och lärande inte fungerat. Rektorn berättar att de rutiner som finns på skolan borde säkerställts att arbetet fortgått trots rektorns frånvaro. Rektorn har dock tillsammans med elevhälsa och personal kunnat konstatera att grupper och rutiner som rektorn trott haft tydliga mål ändå inte fungerat under höstterminen.

Biträdande rektorn har under hösten diskuterat hur personal ska hantera incidenter och förbättra kommunikationen så att incidenter och individer inte glöms bort. Elevhälsan berättar också att det på studiedagar har diskuterats gemensamma strategier för uppstart och avslut av lektioner samt de gemensamma ordningsreglerna och hur de ska presenteras för eleverna. Lärarna framhåller också att det under höstterminen blivit ännu viktigare att följa beslutade rutiner då det till stor del saknats rektor på skolan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn planerar för hur skolans arbets- och förhållningssätt ska efterlevas och följer upp hur de ger avtryck i undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt arbets- och förhållningssätt. Av granskningen framgår dock skillnader i uppfattningar kring dessa mellan arbetslag och personal vilket påverkar elevernas förutsättningar och likvärdigheten i utbildningen.

Av 4 kap. 4§ skollagen och läroplanen för grundskolan (Lgr-11), avsnitt 2.8 framgår att rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att tillsammans med lärarna tydliggöra ansvarsfördelning och mandat i olika grupper och roller. Detta i syfte att skapa förutsättningar för ökad likvärdighet där elevernas lärande är i centrum och arbetslagens arbete kring förhållningssätt och ansvarsfördelning bidrar till att utjämna kvalitativa skillnader i utbildningen.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5 a §§, 4 kap. 9 § skollagen,

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185),

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, rättigheter och skyldigheter, 2

Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner med kunskapskrav.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att lärarna på olika sätt strukturerar undervisningen och presenterar undervisningens syfte och mål för eleverna. Lärarna varierar och anpassar också metod och innehåll till elevgruppen i olika grad samt ger eleverna ett aktivt lärarstöd. Lärarna visar över lag en positiv inställning till eleverna och uppmuntrar och motiverar eleverna genom samtal och bemötande. Undervisningen anpassas utifrån individuella behov och förutsättningar främst för elever som riskerar att inte nå målen. Lärarna anpassar inte undervisningen i samma grad för elever som kan nå längre i sin kunskapsutveckling än en godkänd-nivå. Eleverna ges på olika sätt möjlighet att påverka undervisningens genomförande och arbetssätt. Det framkommer dock av granskningen att eleverna till stor del saknar möjlighet att reflektera över sitt eget lärande och utveckla strategier för sitt lärande.

Lärarna informerar på olika sätt och med olika metoder elever om undervisningens syfte och mål. Vissa lärare använder så kallad lokal pedagogisk planering medan andra i högre grad använder skolans digitala plattform genom vilken de kan informera om undervisningen. Genom gemensamma läromedel och ett nytt digitalt system ska en större likvärdighet i undervisning säkerställas berättar lärarna. I de lägre årskurserna arbetar lärarna mer med att konkretisera syfte och mål och förklara dessa för eleverna muntligt och genom att rita på tavlan. Lärarna har olika uppfattning om i vilken utsträckning mål och syfte ska kommuniceras till eleverna. I ett arbetslag har lärarna dock gemensamt bestämt att kortsiktiga och långsiktiga mål ska finnas beskrivna på tavlan i klassrummen. Det framkommer av de lektionsobservationer Skolinspektionen gjort att det används olika metoder för att kommunicera mål och syfte med undervisningen samt på vilken detaljnivå detta görs. I de lägre åren finns mallar för något som kallas kunskaps- och kompis mål uppskrivna på tavlan. Eleverna berättar vid intervjun att vissa lärare tydligt kopplar undervisningen till kunskapskrav och mål genom att visa kursplanen. Andra lärare beskriver målen mer som att det är bra att exempelvis kunna pyssla. Eleverna berättar också att det finns lärare som pratar om

mål och kunskapskrav först i samband med att eleverna ska bedömas i ämnet. I textilslöjd får eleverna se olika exempel på kunskapsnivåer och eleverna berättar också att lärarna ofta använder matriser för att förklara syfte och mål.

Undervisningen innehåller olika metoder och arbetssätt och lärarna använder varierande metoder för att skapa struktur och stimulera eleverna. Eleverna berättar vid intervjun att de arbetar såväl individuellt som i grupp och att de anser att det är en bra balans mellan lärarledda aktiviteter, grupparbete och individuellt arbete. Lärarna berättar att det finns en förstelärare som har i uppdrag att arbeta med strategier för undervisningen. De beskriver att uppdraget är nytt och inte helt tydligt än men syftar till kollegialt lärande kring undervisningen.

Lärarna använder olika metoder för att skapa ett logiskt flöde i lektionerna. Lärarna i ett arbetslag berättar att de tagit fram gemensamma strukturer och rutiner för undervisningen för att på så sätt skapa trygghet och lugn för eleverna men också för att underlätta när lärarna vikarierar för varandra. Lärarna i de olika arbetslagen använder olika metoder för inledning och avslut av lektioner. Av intervjuer med lärare, elever samt observationer framgår att elever vid vissa lektioner går in i klassrummet vartefter de kommer och vid andra lektioner går eleverna in i klassrummet tillsammans. I de lägre årskurserna inleder eleverna dagen med tyst läsning. När alla elever sedan läst en stund så inleder läraren lektionen. Vid avslut av vissa lektioner reser sig eleverna bara upp och går och vid andra lektioner sker detta mer strukturerat, exempelvis genom att läraren ropar upp några elever i taget som får lämna klassrummet.

Vissa lärare förbereder eleverna på kommande byte av metod eller arbetssätt genom att signalera om detta några minuter innan bytet ska ske. Observationer visar att elever arbetar i grupper eller individuellt på olika platser i klassrummet såväl som i intilliggande lokaler. Det varierar i vilken grad lärarna styr gruppindelningar allt från att läraren slumpmässigt låter en dator välja grupper till att eleverna själva väljer vem de vill arbeta tillsammans med. Även hur det bestäms vart eleverna ska sitta och arbeta varierar. Vilka elever som får sitta i olika grupprum bestäms av läraren, till stor del utifrån elevers önskemål. I vissa fall leder detta vid de observerade lektionerna till att elever rör sig runt mellan olika grupper och lokaler utan att ägna sig åt lektionsinnehållet.

Eleverna berättar att lärarna är uppmuntrande och stödjande. Eleverna berättar att lärarna hjälper eleverna att förstå genom att resonera, förklara och rita på tavlan. Samtidigt menar eleverna att undervisningen i flera ämnen är för lätt. Undervisningen anpassas till innehåll och arbetssätt utifrån individuella behov, det saknas dock

gemensamma strategier hos lärarna för att stödja elever som kan nå längre än godkänd-nivå. Lärarna berättar att elever som kan komma längre erbjuds ytterligare uppgifter och material men det saknas till stor del möjlighet att anpassa nivån på materialet och ge eleverna kunskapsmässig utmaning och inte bara en större mängd material. Det nya datasystem som skolan håller på att implementera ger dock större möjlighet att anpassa materialet till elevernas kunskapsnivå.

Undervisningen är inte i alla delar tillräckligt utmanande för elever då lärarna menar att de till viss del sätter lägre förväntningar på eleverna utifrån skolans socioekonomiska upptagningsområde. Lärare berättar att undervisningen planeras för att få alla elever till en grundläggande nivå och inte högre och att det kan bero på lärarnas förväntningar på eleverna utifrån det socioekonomiska område skolan ligger i.

Elevhälsan berättar att arbetet med att ge stöd till elever som inte når målen är välutvecklat på skolan. Lärarna beskriver former för hur undervisningen anpassas utifrån elevernas kunskapsnivå samt att läromedlen i vissa ämnen är anpassat till olika nivåer. Lärarna berättar att undervisningen även anpassas utifrån individ genom att elever kan använda andra årskursers material och få stöd på olika sätt i undervisningen. Elever kan få uppgifter upplästa och lärarna arbetar med att ge återkoppling till eleverna samt låter eleverna fungera som "critical friend". Det system för uppföljning av elevers resultat samt den organisation som finns idag bidrar också till att fånga upp elever i behov av stöd. Specialpedagogen erbjuder även konsultation till lärare kring olika pedagogiska frågor.

Eleverna ges i vissa ämnen möjlighet till reflektion och diskussion för att utveckla strategier för sitt eget lärande. Eleverna berättar att vissa lärare försöker avsluta lektionerna med gemensamma diskussioner om vad de arbetat med och vad de lärt sig. Det är dock vanligare att lektionerna avslutas genom att eleverna bara packar ihop sina saker och lämnar klassrummet menar eleverna. Vid de observerade lektionerna förekommer det att lektionerna avslutas med en summering i form av att läraren ställer frågor till eleverna. Frågorna gäller hur eleverna anser att det gått och hur nöjda de är med sin prestation. Vid en observerad lektion i idrott och hälsa ställer läraren frågor kring hur samarbetet gått och vad eleverna kan tänka på till nästa lektion. Eleverna beskriver också att lärarna under lektionernas gång stöttar eleverna genom att ställa frågor och genom att förklara för eleverna hur de kan lösa olika problem.

Lärarna berättar att det finns något som kallas för mentorssamtal då läraren har samtal med eleverna individuellt. Lärarna uppger att det skiljer sig åt mellan lärarna vilket fokus de har i dessa samtal. Någon har mer fokus på sociala delar och andra

pratar mer om elevens kunskapsnivå. Vid utvecklingssamtal och efter prov uppger lärarna dock att eleverna får återkoppling om deras kunskapsutveckling. I slöjd berättar läraren att eleverna får kontinuerlig återkoppling kring hur de kan arbeta för att utvecklas och för att nå högre betyg. I samtal berättar läraren då skillnaden från den nivå eleven befinner sig på i jämförelse med den nivå som krävs för ett högre betyg.

Eleverna berättar vid intervjun att de inte får löpande information och stöd för att bli medvetna om sin nivå i förhållande till kunskapskraven. De berättar att de först efter prov och tester samt under utvecklingssamtal får sådan information och inte löpande i undervisningen.

Eleverna ges, till viss del, utifrån ålder och mognad inflytande över undervisningen. Eleverna berättar att de i språkundervisningen får vara med och utvärdera undervisningen. De får då skriva plus och minus utifrån vad de tyckt om olika delar. Eleverna får även i vissa klasser fylla i en molnbok där de kan utvärdera veckan, ämnen eller skriva saker de tycker sig behöva träna mer på. Om många elever beskriver samma sak i molnboken kan läraren planera den fortsatta undervisningen därefter. I klassråd kan eleverna också framföra åsikter och önskemål. Lärarna berättar att de i lägre årskurser styr mer men låter eleverna vara med och påverka sådant som är möjligt utifrån förutsättningarna. Lärarna kan bland annat utifrån elevgruppens intresse planera och förändra upplägg för att öka motivation och stimulans.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att utveckla undervisningen så att samtliga elever erbjuds utmanande innehåll i undervisningen utifrån deras individuella behov och förutsättningar

Undervisningen anpassas inte utifrån alla elevers individuella behov och förutsättningar i syfte att eleven ska utvecklas så långt som möjligt. Det finns ett utvecklat och fungerande arbete för att stödja elever som är i behov av stöd för att nå målen. Det framkommer av granskningen att det i vissa ämnen finns möjlighet till stöd för elever som kan nå längre än godkänd-nivån. Det saknas dock gemensamma strategier för detta och det stöd som ges handlar ofta om fler uppgifter snarare än till innehållet anpassade uppgifter.

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att i utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt.

En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Av läroplanen för grundskolan (Lgr-11) avsnitt 2.1 framgår att läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Vidare ska läraren även organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Av Skolinspektionens rapport (40-2016:6874, s. 11) om utmaningar i undervisningen framgår att när kunskapsresultaten i svensk skola har sjunkit, så har de gjort det bland alla elever. Resultaten har sjunkit även bland medel- och högpresterande elever. Det ligger i skolans uppdrag att alla elever har rätt att utvecklas så långt som möjligt, vilket för en stor del av eleverna rimligtvis betyder att utbildas för att nå långt över godkänd-nivån.

Sammantaget är Skolinspektionens rekommendation att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar former för att kunna erbjuda elever som kan nå längre än godkänd-nivå stöd för detta. I syfte att alla elever ska kunna utvecklas utifrån sina förutsättningar och stimuleras till att utveckla hela sin förmåga rekommenderar Skolinspektionen att de innehållsliga aspekterna i stödet till dessa elever är i fokus.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6 och 7 §§ skollagen,

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.2

Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att det samlade arbetet på skolan för att skapa studiero inte ger avtryck i all undervisning. Lärarna har olika förhållningssätt i arbetet med att skapa och vid behov återupprätta studiero. De åtgärder som lärare vidtar är inte alltid ändamålsenliga och leder därför inte alltid till att ordningen återupprättas. Det har under höstterminen saknats en tillräckligt effektiv organisation för att analysera och åtgärda den rådande situationen på skolan avseende trygghet och studiero. Det framkommer av granskningen att situationen under hösten inte har präglas av trygghet och studiero vilket påverkat elevernas möjlighet att ägna sig åt skolarbete.

Det framkommer av granskningen att det varit oroligt och rörigt på skolan under höstterminen samt att det inte funnits gemensamma arbets- och förhållningssätt som

följts av lärarna för att komma till rätta med situationen. Gemensamma arbets- och förhållningssätt har diskuterats men av intervjun med lärare framkommer att sådana diskussioner har en tendens att fungera ett tag men att lärarna sedan återgår till att göra som de gjort tidigare. Lärarna beskriver också hur sådana gemensamma strategier inte följs av alla och att lärare justerar dem utifrån eget tycke vilket leder till bristande likvärdighet. Lärarna i ett arbetslag framhåller arbetet med lektionsstruktur som ett koncept för att skapa studiero. Gemensamma rutiner samt att lärarna ger eleverna en lagom utmaning menar de är viktigt för att skapa studiero i klassrummet. Rektorn berättar att det vid arbetsplatsträffar diskuteras trygghetsfrågor och gemensamma rutiner så som om eleverna ska få ha keps samt om lärare ska visa ut elever som stör från klassrummet.

Eleverna berättar att det är stora skillnader mellan lärarnas agerande och ledning för att upprätthålla eller vid behov återskapa lugn i klassrummet. Även av de observerade lektionerna framgår att personal inte alltid hanterar incidenter som uppkommer samt att lärarna inte följer gemensamma arbets- och förhållningssätt i syfte att skapa en lugn och trygg miljö. Exempelvis framkommer av observationer hur personal låter bli att kommentera kränkande uttalande mellan elever samt att lärare inte fullföljer sina uppmaningar till elever som stör ordningen då de inte gör som läraren uppmanat dem att göra. Andra exempel visar dock att lärare omedelbart kommenterar svordomar och uppmanar eleverna att vårda sitt språk. Eleverna berättar att det är ett fåtal elever som stör men att det får stor påverkan på undervisningen då mycket tid måste läggas på att reda ut bråk.

Vid en observerad lektion blir elever upprörda då elever som av en lärare blivit förbjudna att sitta i ett intilliggande gruppum ändå tillåts sitta i gruppummet av den då undervisande läraren. Elever som skulle befinna sig i stödverksamheten Kärnan visade sig också vid en observation istället röra sig mellan olika lokaler utan att någon personal vidtog åtgärder. Eleverna berättar vid intervjun att lärarnas metod att placera ut elever i olika lokaler för att skapa lugn istället leder till att elever ägnar sig åt annat än lektionsinnehållet. Eleverna menar att det alltid finns elever som tycker att undervisningen är tråkig och istället ägnar sig åt att skicka Airdrops och titta på Youtube. I lärarintervjun framkommer dock att lärarna har olika strategier för att uppmärksamma när eleverna är inaktiva och omotiverade. Bland annat genom ett digitalt system där de i realtid kan se vad elever ägnar sig åt på sina I-Pads.

Rektorn berättar att det varje år genomförs enkätundersökningar bland eleverna avseende trygghet. Resultaten av dessa undersökningar följs upp och utifrån diskussionerna beslutas sedan vilka insatser som ska göras för att utveckla verksamheten.

Styrda rastaktiviteter samt fler personal på rasterna är exempel på insatser utifrån dessa undersökningar och analyser. Eleverna berättar att det finns ordningsregler på rasterna, bland annat att eleverna ska prata svenska med varandra. Det finns regler i de olika lekarna som eleverna leker. Eleverna berättar också att de arbetat med hur man ska vara mot varandra genom exempelvis tema vänskap. De menar dock att det var länge sedan.

Då skolan ligger i ett område med motsättningar mellan olika grupper menar rektorn att de från skolans sida arbetar aktivt med värdegrundsfrågor hela tiden. Eleverna i mellanstadiet har använt ett material för att diskutera rasism och i de lägre årskurserna har specialläraren arbetat med värdegrundsfrågor. Elevhälsan berättar att det finns en trygghetsgrupp på skolan som ansvarat för att följa upp kränkingsärenden samt uppdatera skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling. Elevhälsan känner dock inte till innehållet i planen. Elevhälsan berättar att det inte genomförts något arbete under höstterminen med att ta reda på hur det är eller vilka insatser som krävs för att skapa eller förbättra tryggheten.

Även lärarna uppger vid intervjun att det inte funnits några uppsatta mål inför eller under pågående termin utifrån tidigare undersökningar eller signaler. Samtidigt berättar lärarna i ett av arbetslagen att de gemensamt tagit fram ett mål att försöka vända den trend att eleverna i en årskurs skapar en hård jargong. Detta ska göras genom att lyfta elevernas goda beteende och agerande.

På skolans hemsida finns en version av skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling från läsåret 2015–2016. Rektorn berättar dock att det finns en nyare version av planen. Liksom i den gamla versionen på hemsidan finns det dock inte någon utvärdering av tidigare insatser i planen uppger rektorn.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att stärka ledarskapet i klassrummet och arbeta fram gemensamma strategier för att upprätthålla studiero.

Det finns rutiner och forum för arbetet med värdegrund samt trygghet och studiero på skolan men de gemensamma strategier som utvecklas efterlevs inte och ger inte avtryck i enskilda lärares ledarskap i klassrummet. Det framkommer av granskningen att det gemensamma arbetet för att upprätthålla trygghet och studiero inte fungerat under höstterminen. Det framkommer dock skillnader mellan årskurser och arbetslag i

vilken utsträckning gemensamma strategier tagits fram och efterlevts. För att skapa en miljö som präglas av trygghet och studiero behöver samverkan kring dessa frågor stärkas.

Av 5 kap. 3§ skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av läroplanen för grundskolan (Lgr 11), avsnitt 2.2 framgår också att all personal på skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Alla som arbetar i skolan ska även främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön.

Av Skolverkets rapport Utvärdering av metoder mot mobbning (nr: 353 s. 204 ff) framgår att lärarna behöver ha ett tydligt ledarskap i klassrummet och se till att eleverna ägnar sig åt skolarbetet under lektionerna. Av Skolinspektionens rapport (2014:2 s, 8) om stöd och stimulans i klassrummet framkommer att elever som inte blir tankemässigt utmanade och stimulerade på lektionerna riskerar att bli omotiverade, uttråkade och ibland stökiga.

Sammantaget är Skolinspektionens rekommendation att rektorn tydliggör mandat och ansvar för personal i syfte att öka likvärdigheten i undervisningen och ledarskapet i klassrummen. Rektorn tillsammans med lärarna behöver utveckla strategier och gemensamma metoder för hur undervisningen ger eleverna tillräckliga utmaningar och på så sätt bidrar till motivation. Vidare behöver de arbetssätt och den organisering av undervisningen som används utvärderas i syfte att hitta orsaker till såväl framgång som bristande motivation och studiero hos eleverna.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 och 15 §§, 10 kap. 20 a § skollagen,
9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen,
Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg.

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att rektorn endast i viss utsträckning följer upp lärarnas bedömningar och betygssättning i syfte att säkerställa en likvärdig bedömning. Lärarna ges dock relativt goda förutsättningar att kvalitetssäkra sin egen bedömning och betygssättning i syfte att verka för likvärdighet. Det varierar dock mellan lärare i vilken utsträckning de deltar i arbete med att skapa likvärdig bedömning i sina ämnen. Några

lärare menar att de inte kan minnas några riktade insatser eller tillvägagångssätt i syfte att skapa en mer likvärdig bedömning bland lärarna.

Rektorn följer till viss del upp lärarnas bedömning. Detta genom att följa upp att lärarna använder hela betygsspannet, följer en normalfördelningskurva samt att inte allt för stora skillnader mellan slutbetyg och resultat på nationella prov kan konstateras.

Lärarna ges förutsättningar att kvalitetssäkra sin bedömning i syfte att verka för likvärdighet. Lärarna i ett arbetslag berättar att de till exempel arbetat med att läsa och bedöma samma elevtexter i syfte att komma fram till en likvärdig bedömning. Lärarna menar också att arbetet med att säkerställa en likvärdig bedömning och betygsättning kommer att öka i och med skolans nya datasystem. Rektorn uppger också att lärare ges möjlighet att samverka med lärare från högstadiet som undervisar i samma ämne. Det finns även en bedömningsportal samt tillfälle att diskutera bedömning vid ämnesträffar uppger lärarna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att alla lärare deltar i arbetet att säkerställa en likvärdig bedömning.

Det sker ett kollegialt arbete med att utveckla arbetet med betyg och bedömning på skolan samt tillsammans med andra skolor. Det varierar dock i vilken grad lärare deltar i ett aktivt arbete i syfte att utveckla betyg och bedömning samt att verka för en likvärdig bedömning. Granskningen visar även att de utgångspunkter vilka analys av lärarnas betygsättning och bedömning utgår ifrån är begränsade.

Av 1 kap. 9§ skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas och av 3 kap. 14 § skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar.

Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 299) framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att se till att lärarna dels är väl förtrodda med det regelverk som gäller, dels i övrigt får det stöd de behöver för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg. I rektorns ansvar ingår också att särskilt beakta utbildade, mindre erfarna och nyanställda lärares behov av stöd i denna process.

Enligt Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2018:247, s. 15) om betyg och betygsättning är lärares samsyn av stor betydelse för arbetet med rättvisande och likvärdiga betyg. Det kan handla om en samsyn kring de kunskaper som är väsentliga i ett ämne samt hur kunskapskrav ska tolkas. Rektorn har även en viktig roll för att underlätta lärarnas arbete med rättvisande och likvärdiga betyg.

Sammantaget är Skolinspektionens rekommendation att rektorn utvecklar analysen av lärarnas bedömning och betygsättning med fokus på rättvis och likvärdig bedömning. Vidare rekommenderar Skolinspektionen rektorn att tillsammans med lärarna utveckla möjligheten till samverkan kring dessa frågor i syfte att samtliga lärare ska delta i arbetet med att utveckla likvärdig bedömning och betygsättning

På Skolinspektionens vägnar

X Daniel Nilsson

Daniel Nilsson
Föredragande
Signerat av: Daniel Nilsson

X Allan Westerdahl

Allan Westerdahl
Enhetschef
Signerat av: Allan Westerdahl

I handläggningen av ärendet har även utredare, Alexander Aleryd medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 2 oktober 2018 och den 3 oktober 2018. Besöket genomfördes av Daniel Nilsson och Alexander Aleryd.

Nyhemsskolan i Finspångs kommun är en kommunal skola. Den omfattar förskoleklass samt årskurserna 1–6. I lokalerna finns även en skolenhet med årskurserna 7–9 samt grundsärskola. Det går cirka 190 elever på skolan fördelat på förskoleklass till årskurs 6. Skolan leds av en rektor som också är rektor för grundsärskolan. Skolans rektor, sedan tre år, skulle ha avslutat sin tjänst som rektor på skolan efter vårterminen 2018 för att arbeta som rektor på kommunens gymnasieskola. Då ingen ny rektor kunnat rekryteras har rektorn dock fortsatt ha ansvaret även för Nyhemsskolan F–6 samt grundsärskolan under höstterminen 2018. Vidare har även en biträdande rektor anställts för enheten.